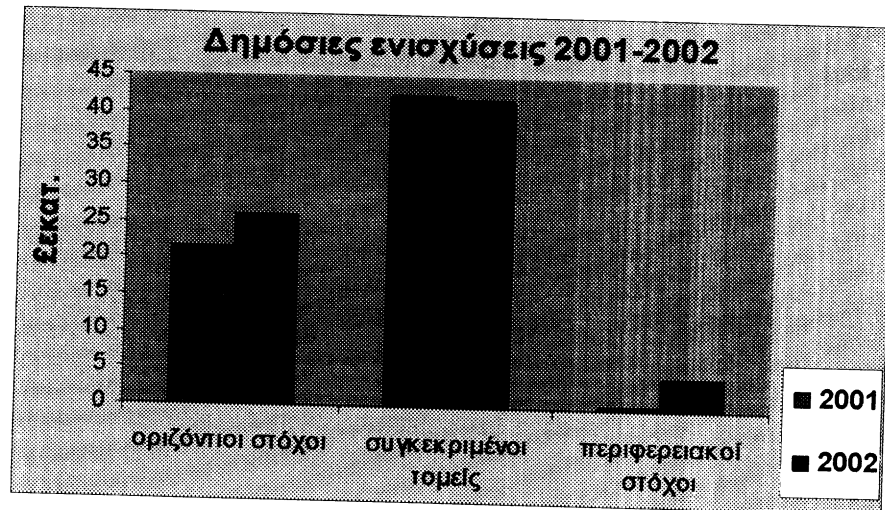

**ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΦΟΡΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ**

**ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
2001-2002**

ΙΟΥΛΙΟΣ 2003

Ετήσια Στατιστική Έρευνα
για την παραχώρηση δημόσιων ενισχύσεων
Εφόρου Δημοσίων Ενισχύσεων

Η παρούσα Έρευνα υποβάλλεται από τον Έφορο Δημοσίων Ενισχύσεων στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, σύμφωνα με το εδάφιο (στ) του άρθρου 9 των περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων Νόμων του 2001 μέχρι 2003.

Ιούλιος 2003

**ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΦΟΡΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ**

Αρ. Φακ.: Ε.Δ.Ε. 25.07.001.02

Εξοχότατο
Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας,
Λευκωσία

Εξοχότατε,

Έχω την τιμή να υποβάλω την πρώτη Ετήσια Στατιστική Έρευνά μου για την περίοδο Ιανουαρίου 2001-Δεκεμβρίου 2002 αναφορικά με την παραχώρηση δημόσιων ενισχύσεων, σύμφωνα με το εδάφιο (στ) του άρθρου 9 των περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων Νόμων του 2001 μέχρι 2003.

Με εξαιρετική τιμή

(Χρίστος Ανδρέου)

Έφορος Δημοσίων Ενισχύσεων

Λευκωσία, 28 Ιουλίου, 2003

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
1. Νομοθετικό Πλαίσιο	7
2. Σύσταση και Λειτουργία του Γραφείου του Εφόρου Δημοσίων Ενισχύσεων	8
3. Εφαρμογή των Κανόνων για τις Δημόσιες Ενισχύσεις	10
II. ΕΤΗΣΙΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	12
1. Δημόσιες Ενισχύσεις 2001-2002	15
2. Βιομηχανία και Υπηρεσίες	21
2.1 Οριζόντιοι στόχοι	21
2.2 Συγκεκριμένοι τομείς	24
Μεταποιητική βιομηχανία	24
Αεροπορικές μεταφορές	26
Θαλάσσιες μεταφορές	27
Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες	28
Μέσα ενημέρωσης και πολιτισμός	30
3. Ενισχύσεις Περιφερειακού Χαρακτήρα	31
4. Επιχειρήσεις Διεθνών Δραστηριοτήτων (ΕΔΔ)	32
ΤΕΧΝΙΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	34

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1:	Δημόσιες ενισχύσεις και στατιστικά στοιχεία	15
Πίνακας 2:	Δημόσιες ενισχύσεις κατά κλάδο/στόχο	16
Πίνακας 3:	Δημόσιες ενισχύσεις κατά μορφή ενίσχυσης	19
Πίνακας 4:	Δημόσιες ενισχύσεις οριζόντιων στόχων	21
Πίνακας 5:	Δημόσιες ενισχύσεις προς τη μεταποιητική βιομηχανία	24
Πίνακας 6:	Δημόσιες ενισχύσεις στις μεταφορές	27
Πίνακας 7:	Δημόσιες ενισχύσεις στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες	29
Πίνακας 8:	Δημόσιες ενισχύσεις προς τις ΕΔΔ	32

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Διάγραμμα 1:	Δημόσιες ενισχύσεις κατά κλάδο/στόχο	18
Διάγραμμα 2:	Δημόσιες ενισχύσεις κατά μορφή ενίσχυσης	19
Διάγραμμα 3:	Δημόσιες ενισχύσεις κατά οριζόντιο στόχο	22
Διάγραμμα 4:	Οριζόντιοι στόχοι κατά μορφή ενίσχυσης (2001)	23
Διάγραμμα 5:	Οριζόντιοι στόχοι κατά μορφή ενίσχυσης (2002)	23
Διάγραμμα 6:	Ενισχύσεις προς τη μεταποιητική βιομηχανία κατά μορφή ενίσχυσης (2001)	25
Διάγραμμα 7:	Ενισχύσεις προς τη μεταποιητική βιομηχανία κατά μορφή ενίσχυσης (2002)	26

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με το εδάφιο (στ) του άρθρου 9 των περί Ελέγχου των Δημοσίων Εισχύσεων Νόμων του 2001 μέχρι 2003 (εφεξής καλουμένων ως ο «Νόμος»), ο Έφορος Δημοσίων Εισχύσεων ετοιμάζει και υποβάλλει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Ετήσια Στατιστική Έρευνα για την παραχώρηση δημόσιων εισχύσεων.

Η παρούσα Στατιστική Έρευνα καλύπτει τη χρονική περίοδο από 1^η Ιανουαρίου 2001 μέχρι 31^η Δεκεμβρίου 2002. Με σχετική επιστολή μου ημερομηνίας 11 Μαρτίου 2002 εισηγήθηκα προς τον τέως Πρόεδρο της Δημοκρατίας όπως, για πρακτικούς λόγους, η Ετήσια Στατιστική Έρευνα για την παραχώρηση δημόσιων εισχύσεων για το 2001 εκδοθεί μαζί με αυτήν για το έτος 2002. Σε απαντητική του επιστολή στις 2 Απριλίου 2002 ο Διευθυντής του Γραφείου του Προέδρου με πληροφόρησε ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι σύμφωνος με την εισήγησή μου και ότι η πρώτη Στατιστική Έρευνα για την παραχώρηση δημόσιων εισχύσεων θα πρέπει να υποβληθεί εντός του 2003.

1. Νομοθετικό Πλαίσιο

Ο περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων Νόμος του 2001 μέχρι 2003 τέθηκε σε ισχύ στις 30 Απριλίου 2001, ύστερα από σχετική Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 53.538 και ημερομηνία 11 Απριλίου 2001. Ο Νόμος αυτός αποσκοπεί στην εναρμόνιση της Κυπριακής Νομοθεσίας με το κοινοτικό κεκτημένο στον τομέα των δημόσιων ενισχύσεων.

Μετά τη θέσπιση του Νόμου ακολούθησε η ψήφιση Δευτερογενούς Νομοθεσίας· συγκεκριμένα, μέχρι σήμερα έχουν ψηφιστεί οι ακόλουθοι οκτώ Κανονισμοί που αφορούν:

- τις Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις,
- την Επαγγελματική Εκπαίδευση,
- την Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη,
- την Προστασία του Περιβάλλοντος,
- τις Δημόσιες Ενισχύσεις που χορηγούνται με τη μορφή Εγγυήσεων,
- τη Διάσωση και Αναδιάρθρωση Προβληματικών Επιχειρήσεων,
- την Πώληση Γης και Κτηρίων από τις Δημόσιες Αρχές, και
- τις Ενισχύσεις Περιφερειακού Χαρακτήρα.

2. Σύσταση και Λειτουργία του Γραφείου του Εφόρου Δημοσίων Ενισχύσεων

Το Γραφείο του Εφόρου Δημοσίων Ενισχύσεων θεσμοθετήθηκε μέσα στα πλαίσια της εναρμόνισης της Κυπριακής Νομοθεσίας με το κοινοτικό κεκτημένο στον τομέα των δημόσιων ενισχύσεων.

Ο ρόλος του Εφόρου Δημοσίων Ενισχύσεων, ως ανεξάρτητου αξιωματούχου, είναι η πιστή και αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων των περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων Νόμων.

Ο Έφορος έχει εξουσία, όπως, μεταξύ άλλων –

- (α) διερευνά, αξιολογεί και εγκρίνει την παραχώρηση δημόσιων ενισχύσεων (εκ των προτέρων έλεγχος),
- (β) ελέγχει την υλοποίηση και το τελικό αποτέλεσμα των εγκεκριμένων δημόσιων ενισχύσεων (εκ των υστέρων έλεγχος),
- (γ) ετοιμάζει και διατηρεί ενημερωμένο Αρχείο Δημοσίων Ενισχύσεων (Μητρώο Δημοσίων Ενισχύσεων),
- (δ) εξασφαλίζει από τις Αρμόδιες Αρχές εκθέσεις για την υλοποίηση και το τελικό αποτέλεσμα της παραχώρησης κάθε συγκεκριμένης δημόσιας ενίσχυσης, και

(ε) ετοιμάζει και υποβάλλει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Ετήσια Στατιστική Έρευνα για την παραχώρηση δημόσιων ενισχύσεων, καθώς και Ετήσια Έκθεση για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του που αναφέρονται στο Νόμο, με παρατηρήσεις και εισηγήσεις.

Επιπλέον, ο Έφορος ορίζει ανά τριμηνία το επιτόκιο αναφοράς με γνωστοποίησή του που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.

Για το προσωρινό «κλείσιμο» του Κεφαλαίου του ανταγωνισμού, στο οποίο εμπίπτουν οι δημόσιες ενισχύσεις, πέραν της ύπαρξης του αναγκαίου νομοθετικού πλαισίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε θέσει ως προϋποθέσεις τη διοικητική ικανότητα για εφαρμογή του κεκτημένου και την ύπαρξη αξιόπιστου μητρώου για την εφαρμογή του κεκτημένου στον τομέα του ανταγωνισμού. Στόχος του Γραφείου από την εγκαθίδρυσή του ήταν η ικανοποίηση των πιο πάνω προϋποθέσεων για να καταστεί δυνατό το «κλείσιμο» του Κεφαλαίου το συντομότερο δυνατό, πράγμα που επιτεύχθηκε τον Ιούνιο του 2002.

3. Εφαρμογή των Κανόνων για τις Δημόσιες Ενισχύσεις

Με βάση το Νόμο, κατά κανόνα, ουδεμία παροχή δημόσιας ενίσχυσης είναι επιτρεπτή στη Δημοκρατία εκτός εάν έχει προηγουμένως εγκριθεί από τον Έφορο. Σύμφωνα με το άρθρο 10 του Νόμου, κάθε Αρμόδια Αρχή που προτίθεται να χορηγήσει νέα δημόσια ενίσχυση κοινοποιεί στον Έφορο προσχέδιο της εν λόγω ενίσχυσης, ενώ, σύμφωνα με το άρθρο 21, όλα τα υφιστάμενα προγράμματα ενισχύσεων και ατομικές ενισχύσεις έπρεπε να είχαν κοινοποιηθεί στον Έφορο εντός έξι μηνών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του Νόμου, δηλαδή το αργότερο μέχρι τις 30 Οκτωβρίου 2001.

Η διαδικασία κοινοποίησης ρυθμίζεται με το περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων (Διαδικασία Κοινοποίησης) Διάταγμα που εκδόθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 16 Μαΐου 2001 και τέθηκε σε ισχύ στις 15 Ιουνίου 2001. Σύμφωνα με το Διάταγμα, η κοινοποίηση, η οποία υποβάλλεται σε προκαθορισμένο έντυπο, πρέπει να περιέχει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες για την εξέταση από τον Έφορο του προσχεδίου ενίσχυσης.

Ακολούθως, με σχετική εγκύκλιό του ημερομηνίας 26 Ιουνίου 2001, ο Έφορος ενημέρωσε όλες τις Αρμόδιες Αρχές για την υποχρέωσή τους να κοινοποιούν προσχέδια νέων, υφιστάμενων και τροποποιήσεων υφιστάμενων ενισχύσεων.

Η αξιολόγηση νέων και υφιστάμενων προγραμμάτων ενισχύσεων και ατομικών ενισχύσεων που χορηγούνται από το Δημόσιο ή με πόρους του

Δημοσίου άρχισε το Σεπτέμβριο του 2001. Από το Σεπτέμβριο του 2001 έως το τέλος του 2002 εκδόθηκαν συνολικά 170 αποφάσεις, εκ των οποίων οι 135 εκδόθηκαν κατά το έτος 2002. Αναλυτικά, εκδόθηκαν 68 αρνητικές αποφάσεις, 83 θετικές αποφάσεις και θετικές υπό όρους, ενώ σε 19 περιπτώσεις κρίθηκε ότι το κοινοποιηθέν μέτρο δε συνιστούσε δημόσια ενίσχυση.

Όσα από τα υφιστάμενα προγράμματα δημόσιων ενισχύσεων και ατομικές δημόσιες ενισχύσεις έχουν αξιολογηθεί από τον Έφορο και έχουν κριθεί ότι αντίκεινται στις διατάξεις της Νομοθεσίας έπρεπε να είχαν τροποποιηθεί ή καταργηθεί σε διάστημα δύο χρόνων αφότου τέθηκε σε ισχύ ο Νόμος, δηλαδή το αργότερο μέχρι τις 30 Απριλίου 2003.

II. ΕΤΗΣΙΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Η παρούσα είναι η πρώτη Ετήσια Στατιστική Έρευνα για την παραχώρηση δημόσιων ενισχύσεων που υποβάλλεται από τον Έφορο Δημοσίων Ενισχύσεων στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και, όπως έχει ήδη αναφερθεί, καλύπτει τα έτη 2001 και 2002.

Δυνάμει του άρθρου 12 του Νόμου, κάθε Αρμόδια Αρχή που χορηγεί δημόσια ενίσχυση οφείλει να υποβάλλει στον Έφορο Δημοσίων Ενισχύσεων ετήσια αναλυτική έκθεση για την υλοποίηση και το τελικό αποτέλεσμα των εγκεκριμένων προγραμμάτων δημόσιων ενισχύσεων και ατομικών δημόσιων ενισχύσεων. Η Έκθεση αυτή ετοιμάστηκε με βάση τα στοιχεία και εκθέσεις που έχουν υποβληθεί από τις Αρμόδιες Αρχές.

Η παρούσα Στατιστική Έρευνα περιλαμβάνει το σύνολο των δημόσιων ενισχύσεων που έχουν χορηγηθεί υπό οποιαδήποτε μορφή από την 1^η Ιανουαρίου 2001 μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του 2002. Δεδομένου ότι, όπως αναφέρεται ανωτέρω, οι υφιστάμενες ενισχύσεις που αντίκεινται στις διατάξεις του Νόμου έπρεπε να καταργηθούν ή τροποποιηθούν το αργότερο μέχρι τις 30.4.2003, τα ποσά που παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση περιλαμβάνουν τόσο συμβατές όσο και μη συμβατές δημόσιες ενισχύσεις.

Σημειώνεται ότι, όσον αφορά τις δημόσιες ενισχύσεις που χορηγούνται με τη μορφή φορολογικών απαλλαγών, επειδή το υφιστάμενο λογισμικό σύστημα του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων (ΤΕΠ) δεν περιλαμβάνει τα

πεδία που απαιτούνται για τη συλλογή στοιχείων σε ορισμένους τομείς ελαφρύνσεων και/ή απαλλαγών, δεν ήταν δυνατό να υπολογιστεί ή έστω να εκτιμηθεί η απώλεια των δημόσιων εσόδων που προέκυψε από τις ενισχύσεις αυτές. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι μέσα στα πλαίσια της φορολογικής μεταρρύθμισης, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2003, αρκετές από τις ενισχύσεις αυτές έχουν καταργηθεί. Επιπρόσθετα, το ΤΕΠ προωθεί την αναβάθμιση του λογισμικού του συστήματος ώστε η απώλεια δημόσιων πόρων από τις φορολογικές απαλλαγές/ελαφρύνσεις που παραμένουν εν ισχύ να μπορεί να υπολογίζεται.

Στη στατιστική έρευνα δεν περιλαμβάνονται οι ενισχύσεις που χορηγούνται στους τομείς της γεωργίας, κτηνοτροφίας και αλιείας, οι οποίες εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής τους Νόμου (άρθρο 6), καθώς επίσης και οι ενισχύσεις που χορηγούνται με έμμεσο τρόπο σε επιχειρήσεις, όπως είναι, για παράδειγμα, οι φορολογικές απαλλαγές σε πρόσωπα που διατηρούν καταθέσεις στον Οργανισμό Χρηματοδοτήσεως Στέγης, καθότι είναι αδύνατο να επιμετρηθούν.

Η Έρευνα χωρίζεται σε τέσσερα μέρη. Στο πρώτο μέρος παρουσιάζεται το σύνολο των δημόσιων ενισχύσεων, το σύνολο των δημόσιων ενισχύσεων κατά τομέα/στόχο, και το σύνολο των δημόσιων ενισχύσεων σύμφωνα με τη μορφή της ενίσχυσης (επιχορηγήσεις, εγγυήσεις δανείων, επιδοτήσεις επιτοκίων δανείων κλπ).

Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται οι δημόσιες ενισχύσεις σύμφωνα με την κατηγορία στην οποία εμπίπτουν (βιομηχανία, παροχή υπηρεσιών κλπ),

ενώ το τρίτο μέρος αφορά τις περιφερειακές ενισχύσεις. Το τέταρτο και τελευταίο μέρος αφορά τις ενισχύσεις προς τις επιχειρήσεις διεθνών δραστηριοτήτων (υπεράκτιες εταιρείες).

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την ετοιμασία της Ετήσιας Στατιστικής Έρευνας για την παραχώρηση δημόσιων ενισχύσεων παρουσιάζεται αναλυτικά στο Παράρτημα που βρίσκεται στο τέλος της παρούσας Έκθεσης. Σημειώνεται ότι η μεθοδολογία, η παρουσίαση και ο τρόπος υπολογισμού των δημόσιων ενισχύσεων ακολουθούν πιστά την ισχύουσα πρακτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία διενεργεί ετησίως συνολική στατιστική επισκόπηση τόσο για τα κράτη μέλη όσο και για τα υπό ένταξη κράτη με βάση τα στοιχεία που της υποβάλλονται από αυτά.

1. Δημόσιες Ενισχύσεις 2001-2002

Πίνακας 1: Δημόσιες ενισχύσεις και στατιστικά στοιχεία

	2001	2002	% Μεταβολής
Σύνολο Δημόσιων Ενισχύσεων σε τρέχουσες τιμές (£)	64.348.598	72.282.368	12,3%
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) σε τρέχουσες τιμές (£)	5.880.000.000	6.191.500.000	5,3%
Δημόσιες Ενισχύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ	1,09%	1,17%	6,7%
Πληθυσμός	701.300	711.300	1,4%
Κατά κεφαλή Δημόσιες Ενισχύσεις (£)	92	102	10,8%
Απασχολούμενο Εργατικό Δυναμικό	307.900	312.100	1,4%
Δημόσιες Ενισχύσεις ανά εργαζόμενο (£)	209	232	10,8%
Συνολικές Κυβερνητικές Δαπάνες (£)	2.239.690.000	2.397.960.000	7,1%
Ποσοστό Δημόσιων Ενισχύσεων ως προς τις Κυβερνητικές Δαπάνες	2,87%	3,01%	4,9%

Κατά το έτος 2002, το ύψος των συνολικών δημόσιων ενισχύσεων ανήλθε σε £72,3 εκ. σε σύγκριση με £64,3 εκ. το 2001 παρουσιάζοντας αύξηση 12,3%. Τα ποσά αυτά αντιπροσώπευαν το 1,09% του ΑΕΠ για το έτος 2001 και 1,17% για το 2002, ενώ ως ποσοστά επί του συνόλου των κυβερνητικών δαπανών ήσαν 2,87% και 3,01%, αντίστοιχα.

Το ύψος των δημόσιων ενισχύσεων ανά εργαζόμενο παρουσίασε αύξηση της τάξης του 10,8% φτάνοντας τις £232. Την ίδια αύξηση παρουσίασαν και οι κατά κεφαλή δημόσιες ενισχύσεις, όπως φαίνεται στον πίνακα 1, οι οποίες ξεπέρασαν τις £100 (£102 το 2002 έναντι £92 το προηγούμενο έτος).

Πίνακας 2: Δημόσιες ενισχύσεις κατά κλάδο/στόχο

	2001	% επί του συνόλου	2002	% επί του συνόλου
Σύνολο Δημόσιων Ενισχύσεων, εκ των οποίων:	64.348.598		72.282.368	
Οριζόντιοι στόχοι, εκ των οποίων:	21.537.581	33,47%	26.061.119	36,05%
Έρευνα και Ανάπτυξη	713.553	1,11%	922.346	1,28%
Περιβάλλον	621.887	0,97%	1.265.345	1,75%
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	14.184.174	22,04%	17.426.571	24,11%
Εμπόριο	2.600.000	4,04%	2.700.000	3,74%
Ενέργεια	568.619	0,88%	548.820	0,76%
Απασχόληση	0	0,00%	0	0,00%
Κατάρτιση	2.849.348	4,43%	3.198.037	4,42%
Στόχοι που ευνοούν συγκεκριμένους τομείς, εκ των οποίων:	42.357.823	65,83%	41.786.402	57,81%
Κλάδοι της μεταποιητικής Βιομηχανίας	9.142.925	14,21%	5.105.287	7,06%
Μεταφορές, εκ των οποίων:	4.135.137	6,43%	4.560.971	6,31%
Αεροπορικές μεταφορές	2.152.921	3,35%	1.563.113	2,16%
Οδικές μεταφορές	0	0,00%	0	0,00%
Θαλάσσιες μεταφορές	1.982.216	3,08%	2.997.858	4,15%
Σιδηρόδρομοι	0	0,00%	0	0,00%
Τουρισμός	4.915.758	7,64%	5.134.603	7,10%
Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες	1.965.318	3,05%	2.461.737	3,41%
Μέσα ενημέρωσης και πολιτισμός	18.319.179	28,47%	20.323.942	28,12%
Άλλες Υπηρεσίες	3.879.506	6,03%	4.199.862	5,81%
Περιφερειακοί στόχοι	453.194	0,70%	4.434.847	6,14%

Ο πίνακας 2 παρουσιάζει την κατανομή του συνόλου των δημόσιων ενισχύσεων κατά οικονομικό κλάδο/στόχο. Οι δημόσιες ενισχύσεις κατανέμονται, κυρίως, σε τρεις μεγάλες κατηγορίες:

i) τις δημόσιες ενισχύσεις που έχουν οριζόντιους στόχους, όπως είναι η ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η προώθηση της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, η επαγγελματική κατάρτιση κ.ά., οι οποίες δεν έχουν πρωταρχικό σκοπό την ενίσχυση κάποιων συγκεκριμένων κλάδων παραγωγής ή την ενίσχυση επιχειρήσεων σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές αλλά θεωρείται ότι αντιμετωπίζουν αδυναμίες της αγοράς,

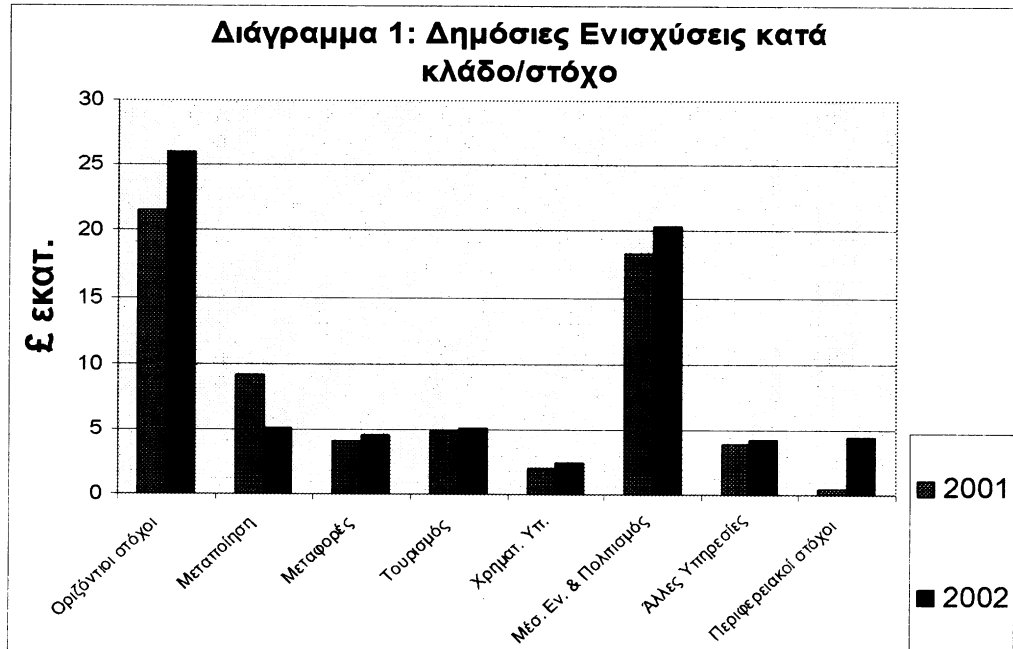
ii) τις δημόσιες ενισχύσεις που στοχεύουν στην επίλυση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένοι κλάδοι της οικονομίας ή που στοχεύουν στην ανάπτυξη ορισμένων κλάδων ή συγκεκριμένων επιχειρήσεων. Οι ενισχύσεις αυτές θεωρείται ότι έχουν περισσότερο στρεβλωτικές συνέπειες για τον ανταγωνισμό από ό,τι οι ενισχύσεις οριζόντιων στόχων, και

iii) στις δημόσιες ενισχύσεις που στοχεύουν στην ανάπτυξη συγκεκριμένων γεωγραφικών περιοχών.

Όπως φαίνεται από τον πιο πάνω πίνακα, οι ενισχύσεις που ευνοούν συγκεκριμένους τομείς μειώθηκαν ως ποσοστό επί του συνόλου από 65,8% το 2001 σε 57,8% το 2002. Αντίθετα, οι ενισχύσεις που αφορούν οριζόντιους στόχους αυξήθηκαν από 33,5% σε 36%. Αυτό δείχνει μία σταδιακή μετατόπιση των δημόσιων ενισχύσεων προς τους οριζόντιους στόχους, γεγονός το οποίο αναμένεται να συνεχιστεί τα επόμενα έτη, ως

αποτέλεσμα της ύπαρξης συγκεκριμένων Κανονισμών για την έγκριση δημόσιων ενισχύσεων οριζόντιου χαρακτήρα. Επισημαίνεται ότι η χορήγηση ενισχύσεων για προώθηση οριζόντιων στόχων αποτελεί και επιδίωξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επίσης, το ποσοστό των ενισχύσεων που έχουν ως πρωταρχικό στόχο την περιφερειακή ανάπτυξη αυξήθηκε από 0,7% το 2001 σε 6,14% το 2002.

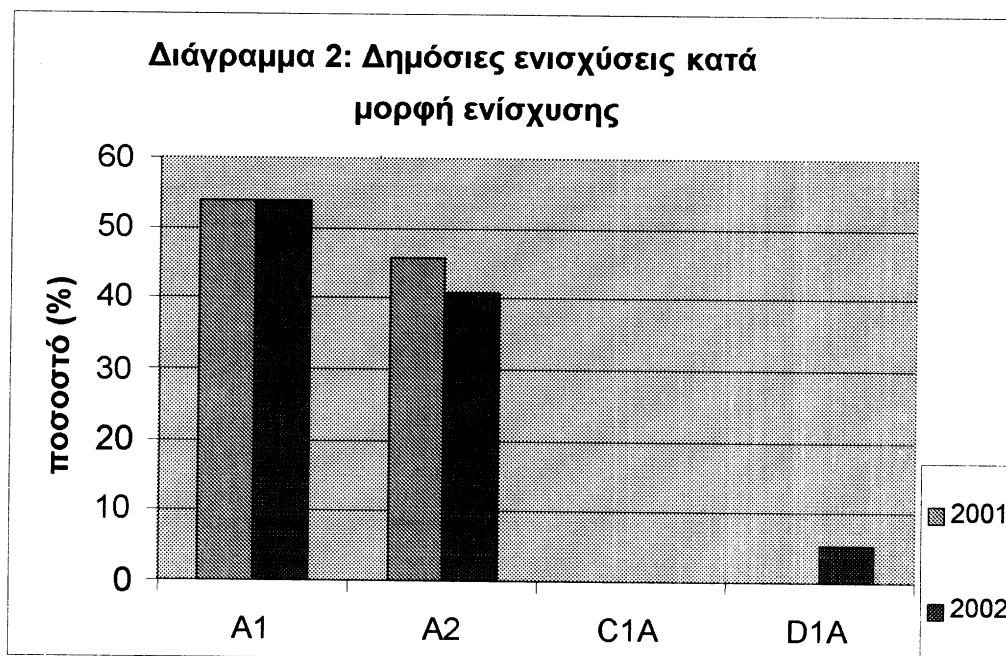

Αναφορικά με τη μορφή των παραχωρηθεισών δημόσιων ενισχύσεων, οι ενισχύσεις που ανήκουν στην κατηγορία Α (ενισχύσεις που μεταβιβάζονται εξ ολοκλήρου στον αποδέκτη και για τις οποίες το στοιχείο της ενίσχυσης ισούται με την κεφαλαιακή αξία της ενίσχυσης) και ειδικότερα στην κατηγορία Α1 (ενισχύσεις που χορηγούνται μέσω του προϋπολογισμού) υπερಿಸχύνουν τόσο για το 2001 όσο και για το 2002. Οι ενισχύσεις που

ανήκουν στην κατηγορία Α1 αντιπροσώπευαν ποσοστό 54% περίπου για το 2001 και το 2002, ενώ οι ενισχύσεις που κατατάσσονται στην κατηγορία Α2 (ενισχύσεις που χορηγούνται μέσω του φορολογικού συστήματος) αντιστοιχούσαν σε ποσοστό 46% για το 2001 και 40,8% για το 2002.

Πίνακας 3: Δημόσιες ενισχύσεις κατά μορφή ενίσχυσης

Μορφή	2001 (€)	2002 (€)	% Μεταβολής
A1	34.755.503	39.015.306	12,3%
A2	29.567.068	29.490.862	-0,3%
C1A	26.027	16.200	-37,8%
D1A	0	3.760.000	-
Σύνολο	64.348.598	72.282.368	12,3%

Οι ενισχύσεις που χορηγούνται με τη μορφή ευνοϊκού δανείου (C1A) καθώς και κυβερνητικών εγγυήσεων για δάνεια που συνάπτουν επιχειρήσεις (D1A) είναι πολύ περιορισμένες. Το στοιχείο της ενίσχυσης σε αυτές τις περιπτώσεις συνίσταται στην εξοικονόμηση πόρων λόγω της ευνοϊκής μεταχείρισης που τυγχάνουν οι επιχειρήσεις και εκφράζεται σε ισοδύναμο επιχορήγησης.

2. Βιομηχανία και Υπηρεσίες

2.1. Οριζόντιοι στόχοι

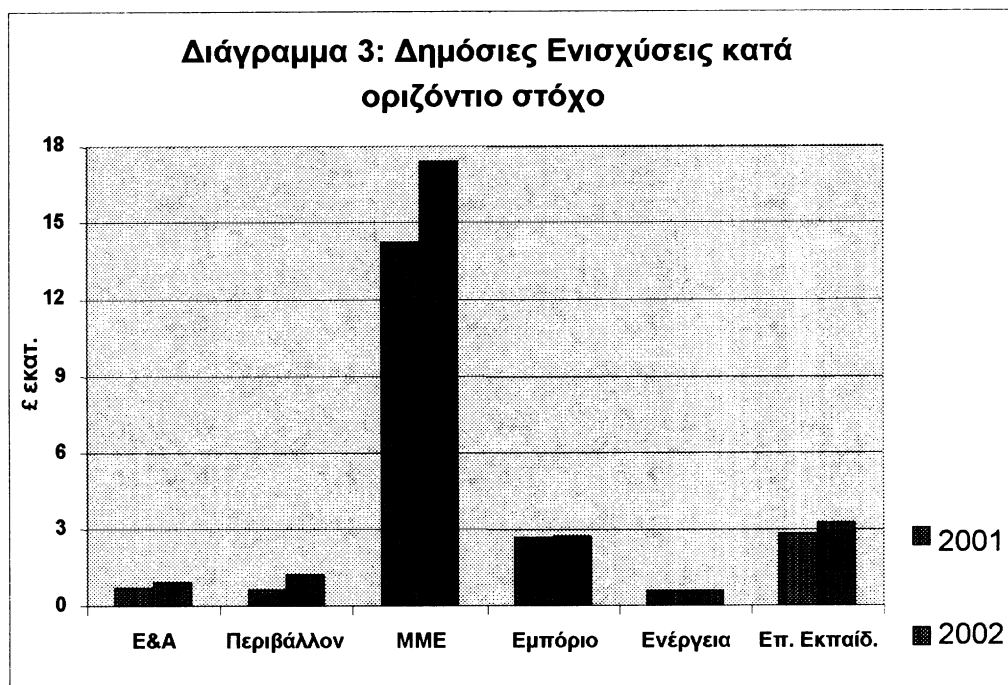
Οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπέρ οριζόντιων στόχων αυξήθηκαν από £21,5 εκ. το 2001 σε £26,1 εκ. το 2002 σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 21%. Τόσο για το 2001 όσο και για το 2002 ο μεγαλύτερος όγκος των οριζόντιων ενισχύσεων είχε ως πρωταρχικό στόχο την ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Συγκεκριμένα, ως ποσοστό επί του συνόλου των ενισχύσεων υπέρ οριζόντιων στόχων, οι ενισχύσεις για τις ΜΜΕ ανήλθαν σε 65,8% και 66,9% για τα έτη 2001 και 2002, αντίστοιχα.

Πίνακας 4: Δημόσιες ενισχύσεις οριζόντιων στόχων

Οριζόντιοι Στόχοι	2001 (£)	2002 (£)	% Μεταβολής
Έρευνα και Ανάπτυξη	713.553	922.346	29,26%
Περιβάλλον	621.887	1.265.345	103,47%
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	14.184.174	17.426.571	22,86%
Εμπόριο	2.600.000	2.700.000	3,85%
Ενέργεια	568.619	548.820	-3,48%
Κατάρτιση	2.849.348	3.198.037	12,24%
Σύνολο	21.537.581	26.061.119	21,00%

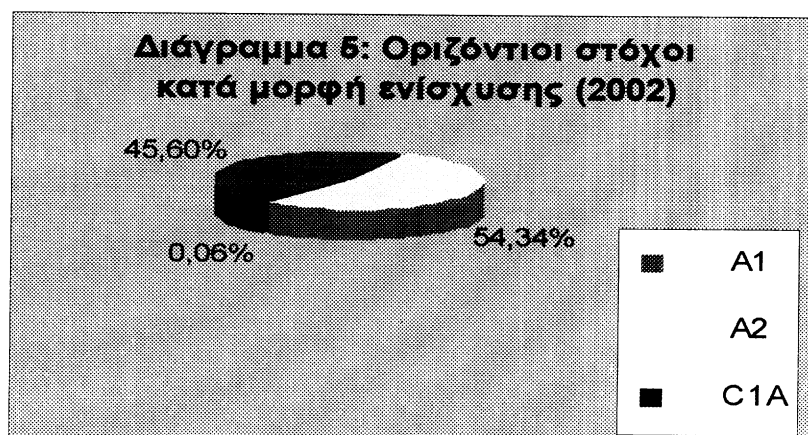
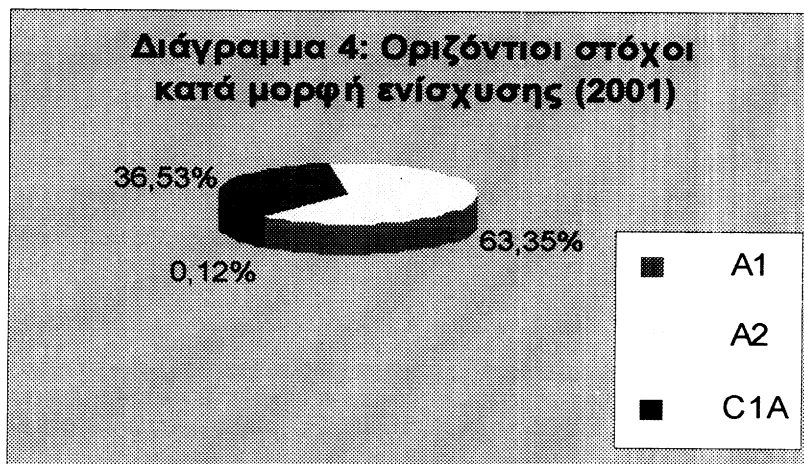
Οι ενισχύσεις με στόχο την επαγγελματική κατάρτιση των εργαζομένων καταλαμβάνουν τη δεύτερη θέση με ποσοστό 13,2% για το 2001 και 12,3% για το 2002. Οι ενισχύσεις υπέρ της έρευνας και ανάπτυξης και του περιβάλλοντος, παρά τη σημαντική αύξησή τους, παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα.

Από τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ποσό ύψους £5,5 εκ. για το 2001 και £6 εκ. για το 2002 ήταν ενισχύσεις υπέρ της πραγματοποίησης επενδύσεων. Επίσης, ποσό ύψους £5 εκ, τόσο για το 2001 όσο και για το 2002, αντιπροσώπευε ενισχύσεις προς τις εταιρείες που εντάχθηκαν στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις, οι ενισχύσεις είχαν χορηγηθεί με τη μορφή φορολογικών απαλλαγών.

Όσον αφορά τη μορφή των ενισχύσεων οριζόντιου χαρακτήρα θα πρέπει να επισημανθεί ότι και για τα 2 υπό επισκόπηση έτη οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν μέσω του φορολογικού συστήματος (Α2) καταλαμβάνουν την πρώτη θέση με ποσοστό πέραν του 50%. Πιο συγκεκριμένα, οι ενισχύσεις αυτές ανέρχονται σε ποσοστό 63,35% και 54,34% για το 2001 και 2002,

αντίστοιχα. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται μέσω του κρατικού προϋπολογισμού (A1) αύξησαν το μερίδιό τους στο σύνολο κατά 9 ποσοστιαίες μονάδες το 2002 σε σχέση με το 2001.

2.2. Συγκεκριμένοι τομείς

2.2.1. Μεταποιητική βιομηχανία

Πίνακας 5: Δημόσιες ενισχύσεις προς τη μεταποιητική βιομηχανία

	2001 (£)	2002 (£)	% Μεταβολής
Σύνολο Ενισχύσεων	9.142.925	5.105.287	-44,2%
Προστιθέμενη αξία	581.700.000	593.900.000	2,1%
Ποσοστό Ενισχύσεων ως προς την προστιθέμενη αξία του τομέα	1,57%	0,86%	-45,3%
Αριθμός εργαζομένων στον κλάδο	37.200	37.400	0,5%
Ενισχύσεις ανά εργαζόμενο	246	137	-44,5%

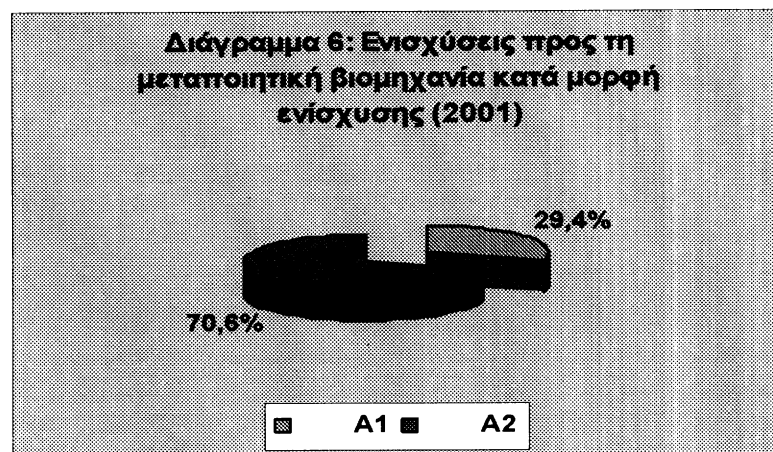
Οι δημόσιες ενισχύσεις που χορηγήθηκαν προς τη μεταποιητική βιομηχανία μειώθηκαν το 2002 σε £5,1 εκ. από £9,1 εκ. που ήταν το 2001 (ποσοστιαία μείωση 44,2%). Η μείωση αυτή οφείλεται σε δύο βασικούς λόγους:

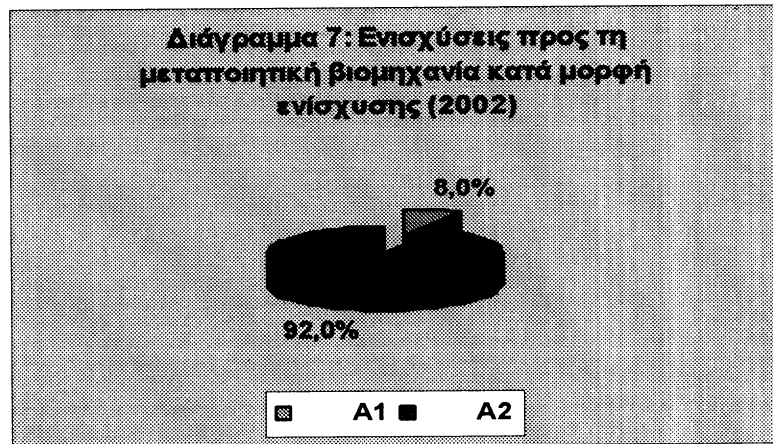
- i) στην κατάργηση του σχεδίου παροχής κυβερνητικής βοήθειας για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της εξαγωγικής βιομηχανίας (£2,35 εκ.), η οποία ως ενίσχυση προς τις εξαγωγές δεν ήταν συμβατή με το Νόμο και το σχετικό κεκτημένο, και
- ii) στη μείωση των ενισχύσεων που χορηγούνται με τη μορφή δασμολογικών απαλλαγών για την εισαγωγή πρώτων υλών (£1,62 εκ.), προφανώς ως αποτέλεσμα της σταδιακής αύξησης των εισαγωγών πρώτων υλών από χώρες της Ε.Ε., όπου οι δασμοί έχουν καταργηθεί, και της μείωσης των εισαγωγών από τρίτες χώρες.

Οι συνολικές ενισχύσεις προς τη μεταποιητική βιομηχανία αντιπροσώπευαν το 1,57% και 0,86% της προστιθέμενης αξίας του τομέα για τα έτη 2001 και 2002, αντίστοιχα, σε σύγκριση με 1,09% και 1,17% που είναι το ποσοστό του συνόλου των δημόσιων ενισχύσεων ως προς το ΑΕΠ για τα έτη αυτά.

Οι ενισχύσεις ανά εργαζόμενο στο μεταποιητικό τομέα ανέρχονται σε £246 για το 2001 και σε £137 για το 2002.

Όπως φαίνεται από τα διαγράμματα 6 και 7 πιο κάτω, ο μεγαλύτερος όγκος των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν προς τη μεταποιητική βιομηχανία (70,6% για το 2001 και 92% για το 2002) ήταν μέσω του φορολογικού συστήματος (A2). Το υπόλοιπο μέρος των ενισχύσεων προς τη μεταποιητική βιομηχανία χορηγήθηκε μέσω του ετήσιου προϋπολογισμού (A1).

2.2.2. Αεροπορικές μεταφορές

Οι ενισχύσεις προς τον τομέα των αεροπορικών μεταφορών παρουσίασαν μείωση της τάξης του 27,4% το 2002 σε σύγκριση με το 2001. Οι ενισχύσεις αυτές αντιπροσώπευαν ατομικές ενισχύσεις που παραχωρήθηκαν προς τις Κυπριακές Αερογραμμές και τη θυγατρική τους εταιρεία Eurocyprgia.

Για το έτος 2001, ποσό ύψους £0,99 εκ. (£1,04 εκ. το 2002) παραχωρήθηκε με τη μορφή επιδότησης της τιμής των καυσίμων, £0,73 εκ. (£0,52 εκ. το 2002) συνιστούσε απαλλαγή από εισαγωγικούς δασμούς, ενώ ποσό ύψους £0,44 εκ. (μηδέν το 2002) προερχόταν από μειωμένα τέλη προσγειώσεως στα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου.

Τα τρία αυτά ατομικά μέτρα ενισχύσεων αξιολογήθηκαν από τον Έφορο και εκδόθηκαν ισάριθμες αρνητικές αποφάσεις, δηλαδή κρίθηκε ότι τα μέτρα αυτά δεν είναι συμβατά με τη Νομοθεσία.

Πίνακας 6: Δημόσιες ενισχύσεις στις μεταφορές

	2001 (£)	2002 (£)	% Μεταβολής
Σύνολο Ενισχύσεων, εκ των οποίων:	4.135.137	4.560.971	10,3%
αεροπορικές μεταφορές	2.152.921	1.563.113	-27,4%
οδικές μεταφορές	0	0	-
θαλάσσιες μεταφορές	1.982.216	2.997.858	51,2%
σιδηρόδρομοι	0	0	-
Προστιθέμενη αξία	557.800.000	569.600.000	2,1%
Ποσοστό Ενισχύσεων ως προς την προστιθέμενη αξία του τομέα	0,74%	0,80%	8,0%
Αριθμός εργαζομένων στον κλάδο	22.300	22.900	2,7%
Ενισχύσεις ανά εργαζόμενο	185	199	7,4%

2.2.3. Θαλάσσιες μεταφορές

Ο όγκος των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν προς τον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών παρουσίασε αύξηση το 2002 σε σχέση με το προηγούμενο έτος πέραν του 50%. Εντούτοις, το ύψος των ενισχύσεων αυτών (περίπου £3 εκ. το 2002 και £2 εκ. το 2001) είναι υποτιμημένο. Αυτό οφείλεται στην αδυναμία επιμέτρησης της ενίσχυσης που χορηγείται στους πλοιοκτήτες και πλοιοδιαχειριστές ως αποτέλεσμα της ύπαρξης του συστήματος φορολόγησης με βάση τη χωρητικότητα και όχι με βάση τα κέρδη. Ως εκ τούτου, οι ετήσιοι λογαριασμοί των εταιρειών αυτών δεν καταχωρούνται από την Αρμόδια Αρχή που επιβάλλει την πιο πάνω φορολογία (Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας).

Τα ποσά που φαίνονται στον πίνακα 6 περιλαμβάνουν μόνο τις πλοιοκτήτριες και πλοιοδιαχειρίστριες εταιρείες οι οποίες επέλεξαν να φορολογηθούν με συντελεστή 4,25% αντί με βάση τη χωρητικότητα των πλοίων. Όσον αφορά αυτές τις εταιρείες, οι ενισχύσεις (λόγω της επιβολής συντελεστή χαμηλότερου από τον κανονικό) ανήλθαν σε £0,69 εκ. το 2001 και σε £0,71 εκ. το 2002. Το υπόλοιπο μέρος του συνόλου των ενισχύσεων που παραχωρήθηκαν προς τον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών αφορά την απαλλαγή της Αρχής Λιμένων Κύπρου από τον εταιρικό φόρο και την εισφορά για την άμυνα.

2.2.4. Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες

Οι συνολικές ενισχύσεις προς τον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών έφθασαν τα £2,46 εκ. το 2002 σε σύγκριση με £1,97 εκ. το 2001. Η αύξηση αυτή αντιπροσωπεύει ποσοστιαία μεταβολή της τάξης του 25,3%. Οι ενισχύσεις ανά εργαζόμενο στον κλάδο αυξήθηκαν από £125 το 2001 σε £164 το 2002. Οι ενισχύσεις ως ποσοστό της προστιθέμενης αξίας του τομέα ήταν 0,50% για το 2001 και 0,64% για το 2002 σε σύγκριση με 1,09% και 1,17% που είναι το ποσοστό του συνόλου των δημόσιων ενισχύσεων ως προς το ΑΕΠ για τα έτη αυτά.

Οι ενισχύσεις προς τον τομέα αυτό αποτελούν ενισχύσεις προς τα συνεργατικά ιδρύματα και τον Οργανισμό Χρηματοδοτήσεως Στέγης (ΟΧΣ), οι οποίοι απαλλάσσονται από τον εταιρικό φόρο και την εισφορά για την άμυνα.

Πίνακας 7: Δημόσιες ενισχύσεις στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες

	2001 (£)	2002 (£)	% Μεταβολής
Σύνολο Ενισχύσεων, εκ των οποίων:	1.965.318	2.461.737	25,3%
ενίσχυση προς Συνεργατικά Ιδρύματα	1.082.798	1.242.217	14,7%
ενίσχυση προς τον Οργ. Χρηματ. Στέγης	881.000	1.218.000	38,3%
άλλες ενισχύσεις	1.520	1.520	0,0%
Προστιθέμενη αξία	391.600.000	386.600.000	-1,3%
Ποσοστό Ενισχύσεων ως προς την προστιθέμενη αξία του τομέα	0,50%	0,64%	26,9%
Αριθμός εργαζομένων στον κλάδο	15.700	15.000	-4,5%
Ενισχύσεις ανά εργαζόμενο	125	164	31,1%

Αναφορικά με τα Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα (ΣΠΙ), η ενίσχυση αφορά μόνο την απαλλαγή από τα κέρδη που προκύπτουν από τις εργασίες με μη μέλη. Όσον αφορά τα κέρδη που προκύπτουν από εργασίες με μέλη των ιδρυμάτων αυτών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Ε.Ε.) αποδέκτηκε τη μη καταβολή οποιασδήποτε φορολογίας.

Τόσο τα ΣΠΙ όσο και ο ΟΧΣ απολαμβάνουν διάφορων έμμεσων πλεονεκτημάτων, όπως είναι η απαλλαγή που παρέχεται στους πελάτες τους από τα τέλη εγγραφής υποθήκης. Το ύψος της δημόσιας ενίσχυσης που προκύπτει από το μέτρο αυτό προς τις εν λόγω επιχειρήσεις δεν είναι δυνατό να επιμετρηθεί. Εντούτοις, το μέτρο αυτό έχει αξιολογηθεί από τον Έφορο και έχει κριθεί ότι συνιστά μη συμβατή δημόσια ενίσχυση.

2.2.5. Μέσα ενημέρωσης και πολιτισμός

Οι συνολικές ενισχύσεις που χορηγήθηκαν υπέρ του εν λόγω τομέα ανήλθαν σε £20,3 εκ. το 2002 (2001 £18,3 εκ.) παρουσιάζοντας αύξηση 11% περίπου σε σύγκριση με το 2001. Οι ενισχύσεις αυτές συνίστανται κυρίως σε ατομικά μέτρα που αφορούν το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου (Ρ.Ι.Κ.), το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου (Θ.Ο.Κ.), και το Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΚΥ.Π.Ε.). Συγκεκριμένα, το ΡΙΚ έλαβε ενισχύσεις συνολικού ύψους £12,4 εκ. το 2001 και £14,2 εκ. το 2002, ο ΘΟΚ £3,13 εκ. και £3,15 εκ. για το 2001 και 2002, αντίστοιχα, ενώ η ετήσια χορηγία προς το ΚΥΠΕ ανήλθε σε £0,57 εκ. το 2001 και σε £0,48 εκ. το 2002. Επίσης, συνολικές ενισχύσεις της τάξεως των £0,27 εκ. περίπου χορηγήθηκαν τόσο για το 2001 όσο και για το 2002 με σκοπό την ενθάρρυνση της παραγωγής ταινιών.

3. Ενισχύσεις Περιφερειακού Χαρακτήρα

Κατά το 2002, οι ενισχύσεις που είχαν ως στόχο την περιφερειακή ανάπτυξη αυξήθηκαν αισθητά σε σχέση με το 2001 (£4,43 εκ. σε σύγκριση με μόλις £0,45 εκ.) ανεβάζοντας έτσι το μερίδιο επί του συνόλου των δημόσιων ενισχύσεων από 0,7% το 2001 σε 6,14% το 2002. Αυτό οφείλεται στις ενισχύσεις που έλαβε η Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου (Α.Η.Κ.) υπό μορφή κρατικών εγγυήσεων (επί δανείων που εξασφάλισε από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης) με σκοπό την ανέγερση του ηλεκτροπαραγωγικού σταθμού στο Βασιλικό και τον εκσυγχρονισμό και την ανανέωση του δικτύου διανομής, κυρίως των αγροτικών περιοχών. Οι ενισχύσεις αυτές, εκφρασμένες σε ισοδύναμο επιχορήγησης, ανέρχονται σε £3,8 εκ. περίπου.

Ποσό ύψους £0,23 εκ. το 2001 και £0,39 εκ. το 2002 παραχωρήθηκαν ως ενίσχυση προς τις μεταποιητικές βιομηχανίες για επέκτασή τους σε αγροτικές περιοχές. Επίσης, £0,16 εκ. το 2001 και £0,18 εκ. το 2002 αφορούσαν ενισχύσεις που παραχωρήθηκαν με τη μορφή χαμηλότερου ενοικίου από το αγοραίο ενοίκιο σε μεταποιητικές μονάδες που βρίσκονται εγκατεστημένες σε βιομηχανικές περιοχές.

4. Επιχειρήσεις Διεθνών Δραστηριοτήτων (ΕΔΔ)

Εκτός από τα πιο πάνω, ενισχύσεις έχουν χορηγηθεί και στις επιχειρήσεις διεθνών δραστηριοτήτων (υπεράκτιες εταιρείες) υπό τη μορφή φορολογικών και δασμολογικών απαλλαγών. Οι ενισχύσεις αυτές έχουν υπολογισθεί με βάση το θεωρητικό σενάριο της συνολικής απώλειας δημόσιων πόρων σε περίπτωση που όλες οι υπεράκτιες επιχειρήσεις κατέβαλλαν στη Δημοκρατία τους κανονικούς φορολογικούς συντελεστές και όλους τους δασμούς για τα έτη 2001 και 2002.

Σύμφωνα με τη φορολογική μεταρρύθμιση που ψηφίστηκε τον Ιούλιο του 2002, τα εν λόγω μέτρα καταργήθηκαν από την 1η Ιανουαρίου του 2003 με μεταβατική περίοδο μέχρι το 2005 για όσες εταιρείες είχαν εγγραφεί στην Κύπρο πριν από την 31η Δεκεμβρίου 2001.

Πίνακας 8: Δημόσιες ενισχύσεις προς τις ΕΔΔ

	2001 (£)	2002 (£)	% Μεταβολής
φορολογικές ελαφρύνσεις (φορολογία 4,25% αντί 20%-25%)	102.000.000	110.000.000	7,8%
φορολογική απαλλαγή (εισφορά για την άμυνα)	21.000.000	23.000.000	9,5%
Δασμολογικές ελαφρύνσεις	401.256	219.177	-45,4%
Σύνολο	123.401.256	133.219.177	8,0%

Όπως φαίνεται από τον πίνακα 8, ο όγκος των ενισχύσεων προς τις ΕΔΔ περιλαμβάνει τις ενισχύσεις που παρέχονται με μειωμένο φορολογικό συντελεστή, την απαλλαγή από την καταβολή της έκτακτης εισφοράς για

την άμυνα καθώς και δασμολογικές απαλλαγές στις εισαγωγές. Οι συνολικές ενισχύσεις προς τις ΕΔΔ αυξήθηκαν το 2002 έναντι του 2001 κατά 8% ανεβάζοντας έτσι το ύψος της ενίσχυσης σε £133,2 εκ.

Σημειώνεται ότι οι ΕΔΔ απολαμβάνουν διάφορων άλλων πλεονεκτημάτων για τα οποία το ύψος των ενισχύσεων είναι αδύνατο να επιμετρηθεί. Αυτό γιατί:

- i) κάποια μέτρα αφορούν πλήρη απαλλαγή από διάφορους φόρους και τέλη (π.χ. τέλη χαρτοσήμου, φόρος επί των κεφαλαιουχικών κερδών κ.ά.) με αποτέλεσμα να μην τηρούνται οποιαδήποτε στοιχεία, και
- ii) τα εισοδήματα των υπαλλήλων των εταιρειών αυτών φορολογούνται με το 50% των κανονικών φορολογικών συντελεστών. Σε αυτήν την περίπτωση το όφελος για τις ΕΔΔ προκύπτει κατά τρόπο έμμεσο και συνεπώς δεν μπορεί να ποσοτικοποιηθεί.

ΤΕΧΝΙΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Σκοπός του παραρτήματος αυτού είναι η περιγραφή της μεθοδολογίας και των πηγών που χρησιμοποιήθηκαν για τη σύνταξη της παρούσας έκθεσης για τις δημόσιες ενισχύσεις στην Κύπρο τη διετία 2001-2002, σε σχέση με τα εξής:

- I. Πεδίο της μελέτης/
Εξαιρούμενοι τομείς
- II. Κατηγορίες και μορφές ενισχύσεων
- III. Πηγές δεδομένων και αξιολόγηση του στοιχείου ενίσχυσης

I. Πεδίο της μελέτης/

Εξαιρούμενοι τομείς

Η στατιστική έρευνα εστιάζεται στις κρατικές ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των περί Ελέγχου των Δημοσίων Ενισχύσεων Νόμων. Συνεπώς, οι ενισχύσεις προς τους τομείς της γεωργίας, κτηνοτροφίας και αλιείας καθώς επίσης και οι ενισχύσεις προς τις επιχειρήσεις διεθνών δραστηριοτήτων (παρόλο ότι για αυτές γίνεται ειδική αναφορά) δεν περιλαμβάνονται στο συνολικό ύψος των ενισχύσεων στη Δημοκρατία για τη διετία 2001-2002.

Τα παρακάτω μέτρα ή τομείς δεν εξετάστηκαν:

- Ενισχύσεις αποδέκτες των οποίων δεν είναι επιχειρήσεις

Τα πιο κάτω ενδεικτικά μέτρα, εφόσον δεν αφορούν ενισχύσεις προς επιχειρήσεις, δε συνιστούν δημόσια ενίσχυση:

- ενισχύσεις στα νοικοκυριά
- ενισχύσεις σε άτομα με ειδικές ανάγκες
- ενισχύσεις για έργα υποδομής
- ενισχύσεις σε δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα (π.χ. για έρευνα) και δημόσια νοσοκομεία
- ενισχύσεις σε δημόσια κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης.

- Μέτρα γενικού χαρακτήρα και άλλα μέτρα

Στη στατιστική έρευνα δεν περιλαμβάνονται γενικά μέτρα εφόσον σε αυτήν την περίπτωση δεν πληρούται μία από τις προϋποθέσεις για την ύπαρξη δημόσιας ενίσχυσης, δηλαδή η οικονομική ενίσχυση

συγκεκριμένων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής. Παρόλο που τέτοια μέτρα είναι πιθανόν να ταξινομούνται από το κράτος ως ενισχύσεις προς τις κυπριακές επιχειρήσεις, εντούτοις δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Νόμου.

Ενδεικτικά αναφέρονται τα πιο κάτω μέτρα:

- ο συντελεστής εταιρικού φόρου που επιβάλλεται στις κυπριακές επιχειρήσεις
- η γενική μείωση της φορολογίας των καταβληθέντων μερισμάτων προς τους μετόχους
- η ετήσια γενική διαφημιστική εκστρατεία του ΚΟΤ με σκοπό την προσέλκυση τουριστών
- η αναστολή είσπραξης επιβατικών τελών και τελών προσγειώσεως στα αεροδρόμια της Δημοκρατίας.

- *Ενισχύσεις που δεν επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ της Δημοκρατίας και των κρατών μελών της Ε.Ε.*

Τα μέτρα που ευνοούν συγκεκριμένες επιχειρήσεις, τα οποία, όμως, δεν επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ της Κύπρου και των κρατών μελών της Ε.Ε., δε συνιστούν δημόσια ενίσχυση σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου. Τα μέτρα αυτά θεωρούνται ότι έχουν καθαρά τοπικό χαρακτήρα, όπως είναι, για παράδειγμα, οι ενισχύσεις προς τα μεμονωμένα μηχανουργεία, κομμωτήρια κ.ά.

II. Κατηγορίες και μορφές των ενισχύσεων

Όλες οι ενισχύσεις αντιπροσωπεύουν δαπάνη ή απώλεια εσόδων για τις δημόσιες αρχές και όφελος για τους αποδέκτες. Ωστόσο, το «στοιχείο ενίσχυσης», δηλαδή το τελικό οικονομικό όφελος που εμπεριέχεται στο μεταβιβαζόμενο ονομαστικό ποσό, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τρόπο χορήγησης της ενίσχυσης. Για παράδειγμα, η ενίσχυση που χορηγείται με τη μορφή χαμηλότοκου δανείου συνίσταται στο όφελος που προέρχεται από το μειωμένο επιτόκιο και επομένως το στοιχείο της ενίσχυσης είναι πολύ χαμηλότερο από το ύψος του δανείου. Έτσι, μία ενίσχυση θα πρέπει να ταξινομείται σε συνάρτηση με τον τρόπο χορήγησής της. Προς τούτο, έχουν προσδιοριστεί τέσσερις κατηγορίες. Κάθε κατηγορία χαρακτηρίζεται με ένα γράμμα: A, B, C ή D, ακολουθούμενο από τους αριθμούς 1 ή 2, που σημαίνουν, αντίστοιχα, δημοσιονομική ενίσχυση (δηλ. ενίσχυση χορηγούμενη μέσω του προϋπολογισμού) ή φορολογική ελάφρυνση (δηλ. ενίσχυση χορηγούμενη μέσω του φορολογικού συστήματος), όπου προστίθεται και το γράμμα A, όταν είναι γνωστό το στοιχείο ενίσχυσης: λόγου χάρη, C1A αναφέρεται στο στοιχείο ενίσχυσης (A) ενός δανείου με μειωμένο επιτόκιο (C1).

1. Κατηγορία A (A1+A2)

Η πρώτη κατηγορία (A) αφορά ενισχύσεις που μεταβιβάζονται εξ ολοκλήρου στον αποδέκτη. Με άλλα λόγια, το στοιχείο ενίσχυσης ισούται προς την κεφαλαιακή αξία της ενίσχυσης. Η πρώτη κατηγορία υποδιαιρείται σε δύο ομάδες, ανάλογα με το εάν η ενίσχυση χορηγείται μέσω του προϋπολογισμού (A1) ή μέσω του

φορολογικού συστήματος ή του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων (A2).

Ενδεικτικές ενισχύσεις που εμπίπτουν στην κατηγορία A1:

- Επιχορηγήσεις
- Επιδοτήσεις επιτοκίου που λαμβάνονται απευθείας από τον αποδέκτη
- Ισοδύναμα επιχορήγησης, π.χ. πώληση ή εκμίσθωση γηπέδων ή ακινήτων του δημοσίου σε τιμές χαμηλότερες των τιμών της αγοράς.

Ενδεικτικές ενισχύσεις που εμπίπτουν στην κατηγορία A2:

- Φορολογικές πιστώσεις
- Φορολογικές εκπτώσεις, απαλλαγές και μειώσεις φορολογικών συντελεστών
- Μείωση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης
- Δασμολογικές απαλλαγές, ελαφρύνσεις.

2. Κατηγορία B1

Η κατηγορία αυτή αναφέρεται στις ενισχύσεις υπό τη μορφή συμμετοχής στο κεφάλαιο επιχειρήσεων. Είναι απαραίτητο να διευκρινίζεται αν η μεταβίβαση οικονομικών πόρων από το δημόσιο υπό μορφή συμμετοχής στο κεφάλαιο (π.χ. αγορά νέων μετοχών, καταβολή ιδρυτικού κεφαλαίου, αγορά εταιρικών ομολόγων ή μετατροπή τους σε μετοχές κ.ά.) αποτελεί ενίσχυση προς τον αποδέκτη ή απλώς πράξη του δημοσίου το οποίο εμπλέκεται σε

εμπορική δραστηριότητα και ενεργεί ως ιδιώτης επενδυτής υπό κανονικές συνθήκες αγοράς.

3. Κατηγορία C (C1+C2)

Η τρίτη κατηγορία (C) καλύπτει τη μορφή χαμηλότοκου δανείου που χορηγείται από δημόσιες αρχές σε επιχειρήσεις (C1) ή φορολογικής διευκόλυνσης (C2) στις οποίες το στοιχείο ενίσχυσης συνίσταται στους τόκους που εξοικονομούνται από τον αποδέκτη κατά την περίοδο για την οποία το χορηγούμενο κεφάλαιο τίθεται στη διάθεσή του.

4. Κατηγορία D1

Η τελευταία κατηγορία (D1) καλύπτει τις ενισχύσεις που χορηγούνται υπό τη μορφή κρατικών εγγυήσεων. Το ύψος της ενίσχυσης (D1A) είναι κατά κανόνα πολύ χαμηλότερο από τα ονομαστικά ποσά, δεδομένου ότι αντιστοιχεί στο όφελος που λαμβάνει ο αποδέκτης σε τιμές χαμηλότερες από τις τιμές της αγοράς (π.χ. η εξασφάλιση δανείου με χαμηλότερο επιτόκιο από το επιτόκιο της αγοράς ως αποτέλεσμα μίας κυβερνητικής εγγύησης).

III. Πηγές των δεδομένων και αξιολόγηση του στοιχείου ενίσχυσης

Γενικά, το ύψος των χορηγούμενων ενισχύσεων εκφράζεται σε όρους τρέχουσας δαπάνης (ή πραγματικής απώλειας εσόδων στο πλαίσιο των φορολογικών δαπανών). Οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν με τη μορφή ευνοϊκού δανείου καθώς και υπό τη μορφή κυβερνητικής εγγύησης έχουν εκφραστεί σε ισοδύναμα επιχορήγησης.

Τα στοιχεία για τη στατιστική έρευνα έχουν συλλεγεί με βάση τις ετήσιες αναλυτικές εκθέσεις που υποβλήθηκαν στο Γραφείο του Εφόρου Δημοσίων Ενισχύσεων από τις διάφορες Αρμόδιες Αρχές.

Τα ακόλουθα στατιστικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν στην έκθεση λήφθηκαν από τη Στατιστική Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών:

- Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) σε τρέχουσες τιμές
- Η προστιθέμενη αξία του κάθε τομέα
- Το συνολικό εργατικό δυναμικό
- Το σύνολο των εργαζομένων σε κάθε τομέα
- Οι συνολικές κυβερνητικές δαπάνες.